

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „СИСТЕМА ЗА НАЦИОНАЛНО СТАНДАРТИЗИРАНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Основна цел на Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка е осигуряването на равен достъп и на качествено образование за децата. Постигането ѝ е възможно чрез осигуряване на условия за развитие на системата на училищното образование. Едно от най-важните от тях е функционирането на модерна, ефективна и обективна система за контрол и оценка на качеството на постигнатите в образователния процес резултати.

За да се подобри действащата, но недостатъчно ефективна система за вътрешно оценяване, трябва да се преодолеят традиционните и недостатъчно ефективни методи за проверка и оценка на знанията и на уменията, които предопределят наизустяване от страна на ученика и влиянието на субективните фактори при оценяването от учителя. Наличието на национална система за външно оценяване позволява да се съизмерват постиженията на учениците от един випуск в различните училища (изводи за качеството на преподаването в училището, както и за качеството на работата на отделния учител) и да се съпоставят резултатите на учениците от различни випуски (изводи за тенденциите в развитието на качеството на образованието в национален мащаб).

2. ЦЕЛИ

Основна цел на Националната програма „Система за национално стандартизирано външно оценяване“ е задължителното оценяване на знанията и уменията на учениците в края на всеки образователен етап (IV, VII, XII клас) чрез национални стандартизирани изпити.

През годините бе осъществено външно оценяване в края на IV, V, VI, VII клас и VIII клас с интензивно изучаване на чужд език с цел да се провери доколко степента на овладяване на отделните знания и умения от учениците отговаря на заложеното в държавните образователни изисквания. Чрез национални стандартизирани тестове бяха осъществени и изпитите за приемане на учениците след завършен VII клас в държавните и в общинските училища. Външното оценяване бе проведено, както следва:

- През учебната 2007-2008 година – IV, V, VII клас и VIII клас с интензивно изучаване на чужд език;
- През учебната 2008-2009 година – IV, V, VI, VII клас и VIII клас с интензивно изучаване на чужд език;
- През учебната 2009-2010 година – IV, VII клас и VIII клас с интензивно изучаване на чужд език;
- През учебната 2010-2011 година – IV, VII клас и VIII клас с интензивно изучаване на чужд език;
- През учебната 2011-2012 година – IV, VII клас и VIII клас с интензивно изучаване на чужд език;

Форма на външно оценяване на знанията и уменията на учениците в края на средното образование са и успешно проведените държавни зрелостни изпити през юни и през септември 2008 г., през юни и през септември 2009 г., през май и през септември 2010 г., през май и през септември 2011 г., през май и през септември 2012 г.

През учебната 2012-2013 година предстои провеждане на национално външно оценяване на всички ученици в края на IV клас и в края на VII клас по основните общообразователни учебни предмети, както и в края на VIII клас с интензивно изучаване на чужд език по съответния език.

Резултатите от националното външно оценяване по български език и литература и по математика в края на VII клас ще бъдат използвани за класиране на учениците в държавни и в общински училища.

В изпълнение на разпоредбите на Закона за народната просвета ще бъдат организирани и проведени в две сесии и държавни зрелостни изпити по 14 общообразователни учебни предмета.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Системата за национално стандартизирано външно оценяване ще гарантира постигането на следните резултати:

а) обществото ще се информира за състоянието на образователната система и ще може да постави нови изисквания към нея;

б) държавата ще установява актуалното състояние на училищното образование, ще проследява тенденциите в неговото развитие; така контролът ще се превръща в коректив на провежданата образователната политика;

в) учителите ще получат възможност обективна оценка на работата си въз основа на резултатите на учениците;

- г) родителите ще имат реална представа за равнището на подготовка на своите деца;
- д) учениците ще бъдат в условия на равнопоставеност при провеждането на стандартизирано обективно оценяване.

4. ДЕЙНОСТИ

Организирането и провеждането на стандартизирано външно оценяване изисква гарантиране на следните дейности:

- а) обучение на авторите на тестови задачи и изработването на тестови задачи;
- б) апробиране на тестовите задачи;
- в) експертна оценка на тестови задачи;
- г) информационна кампания сред експерти, директори, учители и широката общественост;
- д) осигуряване на техника за създаване на изпитни материали и размножаването им, в т. ч. за учениците със специални образователни потребности;
- е) създаване и размножаване на изпитните материали;
- ж) осигуряване на помощните материали и на консумативите и разпространяване на изпитните материали, на помощните материали, на консумативите и на документите;
- з) осигуряване на квестори и на учители консултанти;
- и) обучение на оценителите на изпитните работи и обезпечаване на процеса на оценяване;
- к) информационно обслужване и логистика, в т. ч. осигуряване на скенери, оптични четци и на компютърна конфигурация за проверка на тестовете, както и необходимите софтуерни продукти;
- л) подготовка на центрове за проверяване и оценяване на изпитните работи за ДЗИ;
- м) анализ и обсъждане на резултатите от проведеното оценяване;
- н) надграждане на информационната система за проследяване на постиженията на учениците.

Бенефициенти по програмата – Министерство на образованието, младежта и науката, Център за контрол и оценка на качеството на училищното образование, регионалните инспекторати по образованието.

Бюджет на програмата - 4 500 000 лв., в т.ч. средства за мониторинг.

Финансирането на дейностите по националната програма се извършва от или чрез бюджета на МОМН.

Средствата за обезпечаване на дейностите по програмата се разпределят съгласно план-сметка, утвърдена от министъра на образованието, младежта и науката.

5. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- а) 62 000 ученици, положили държавните зрелостни изпити;
- б) 60 000 ученици, участвали в националното външно оценяване в края на VII клас;
- в) 60 000 ученици, участвали в националното външно оценяване в края на IV клас;
- г) 19 000 ученици, участвали в националното външно оценяване в края на VIII клас (с интензивно изучаване на чужд език).

6. МОНИТОРИНГ

При реализацията на програмата се осъществява мониторинг на две нива:

- а) проверки, анализи, изготвяне на междинни и финални отчети и доклади, базирани на пряката и на обратната връзка между лицата и организациите, имащи отношение по изпълнението на програмата, осъществен от Министерството на образованието, младежта и науката и регионалните инспекторати по образованието, за целите на програмата, извън основните им задължения по функционални характеристики, ресурсно и материално осигурени за сметка на програмата;
- б) оценка за изпълнението на програмата от външна организация.

7. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз.